

SORUN SÖYLEYELİM

Orhan ÖRÜCÜ
Elektrik Mühendisi

Araçlarda tasarruf önlemleri

■ Ülkemizde trafiğe çıkan araç sayısı sürekli artmaktadır. Kullanılan yakıtta göre vergi yüklerinin farklılaşmasından söz edilmektedir. Öncelikle yapılan zamları da dikkate aldığımızda hangi yakıtı tercih etmeliyiz?

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verileri, trafikteki araç sayısının Şubat 2012 itibarıyla 16 milyon düzeyinde olduğunu gösteriyor. Bu araçların 8.2 milyonu otomobildir ve bu otomobillerin yüzde 40.2'sinin otogaz (LPG) kullanmakta; otogazı yüzde 36.8 ile benzin ve yüzde 22.2 ile dizel takip etmektedir. 2004 yılında ise otogazın yüzde 14.6, dizelin yalnızca yüzde 4 seviyesinde olduğu görülmektedir. Benzinin payı ise 2004 yılındaki yüzde 75.2 düzeyinden, yüzde 36.8'e kadar gerilemiştir. Öncelikli olarak istatistikler bize otomobil sahiplerinin daha pahalı olan benzinden, otogaza ve dizele geçiş yapmayı tercih ettiğini gösteriyor. İlk önceleri gözde olan dizel, otogazla birlikte cazibesini yitirirken, 2000'lerin ikinci yarısından itibaren otogazdan daha hızlı bir artış eğilimi göstermeye başlamıştır.

Araç sahiplerinin daha ucuz yakıtlara yönelme eğiliminin, ülke yöneticileri tarafından iyi takip edildiği anlaşılmaktadır. Bir zamanlar benzine kıyasla oldukça ucuz olan dizelin fiyatı kısa sürede benzine yaklaştırılmıştır. Şimdilerde ise otogaza olan ilginin artması ile otogaz fiyatları diğer yakıtlara kıyasla daha yüksek oranda yükseltilmektedir. Dolayısıyla size mali açıdan bir yakıt önerisinde bulunmam mümkün görünmüyor. Ancak şunu söylemeliyim ki, yurttaşların yapacağı yakıt tercihinden daha çok ülkemizin ulaşım politikasının gözden geçirilerek ciddi tasarrufa gitmesi gerekmektedir.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun 2011 yılı Petrol Piyasası Sektör Raporu'na göre benzin, motorin, fuel-oil ve türevlerinin hepsi dahil olmak üzere toplam petrol tüketimi 26.9 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılında petrol ve türevleri için ithalata ödenen bedelin 53 milyar dolar seviyelerinde olduğu göz önünde tutulursa, otomobillerde yakıt tasarrufu ülke ekonomisi için de hayati öneme sahiptir.

■ Yaz aylarında tatil ve geziler dolayısıyla otomobilimi daha uzun süreler kullanmaktayım. Yaz aylarında yakıt tasarrufu için nelere dikkat etmeliyiz?

Öncelikle can güvenliği açısından uzun yolculuklar öncesi araçlarınızın bakımlarını yaptırmayı unutmamanızı hatırlatmak isterim. Yapılacak bakımın yakıt tasarrufu açısından ön koşul olduğunu belirtmeliyim. Otomobiller ve diğer tüm araçlarda belirli

kilometrelerde yapılan periyodik bakımların dışında, değişen mevsim koşullarına göre de bakım yapılması gerekiyor. Kışın olumsuz hava ve yol koşullarında kullandığınız otomobilinizin ön takımları mutlaka kontrol edilmeli. Hayati önem taşıyan frenler gözden geçirilmeli. Kontroller sonrasında fren mesafesi ölçümü yapılmalı. Fren diskleri veya balatalar da denetlenmeli.

Otomobilin yakıt tüketiminin arttığı kanısına vardığımızda periyodik bakım zamanını beklemeden karbüratör, rölanti ve avans ayarlarını yaptırınız. Bu ayarlar kullanım esnasında kendiliğinden değişebilir ve aşırı yakıt tüketimine yol açabilirler. İyi ayar yapılmış bir motor yakıt tasarrufunu yüzde 4'e kadar geliştirebilir. Yeterli temiz hava geçişi sağlayamayan bir hava filtresi yakıt tüketimini önemli ölçüde artırır. Doğru şişirilmiş tekerlekler aracın hareketini sağlamak için gereken enerji miktarını da azaltır. Aşınmış lastiklerin yüzde 3 daha fazla yakıt tüketimine yol açtığı teknik olarak kabul edilmesi gereken bir husustur. Yanlış ayarlanmış balatalar, yakıt tüketimini artırır. Yıpranmış bujiler motor verimini düşürürken, yakıt tüketimini de önemli ölçüde artırır.

■ Otomobil kullanımında nelere dikkat edersem daha az yakıt tüketirim?

Motor çalıştırılıp yola çıktığında birinci kilometre sonunda aracın yaktığı benzin, üç dakika rölantide çalışmasına eş değerdir. Yani otomobili üç dakika ısıtmak için harcanan benzinle 1 km yol yapabilirsiniz. Bu nedenle uzun süreli durmalarda motoru durdurmakta fayda var.

Vites değişimlerini doğru zamanda yapmaya özen gösterin. Birinci vitesi yalnızca otomobili hareket ettirmek için kullanın ve hemen ikinci, üçüncü ve dördüncü vitelere geçin. Vites değiştirildiğinde motor devri değişir. Motor devri, krank milinin bir dakikada yaptığı devir sayısıdır. Kullanma kılavuzundaki teknik verilerine bakıp ya da servislere danışarak, devir sayısına ilişkin bilgi alınabilir. Teknik verilerde maksimum tork adı altında görülen değer, genellikle motorun en az tükettiği devirdir. Bu devirde kalacak biçimde vitesler değiştirildiğinde gereksiz yakıt tüketimi engellenebilir.

Aracınızı yol ve trafik şartlarına uyumlu kullanın. Agresif sürüşte, ölçülü sürüşe göre üç kattan daha fazla yakıt tüketimi olabilir. Özellikle şehir trafiğinde çok sert gaz ya da frenlen sakının. Sık sık hız değiştirmekten kaçınınız. Yavaşlamak gerektiğinde ayağınızı gazdan zamanında çekin. Böylece hem arabalarınızın balatalarının hem de sizin sinirlerinizin ömrü daha

uzun olacaktır.

■ Hızlı sürüş zamandan tasarruf ettiriyor. Hızlı sürüşünce daha az mı yakıt tüketiliyor?

Otomobilinizin en yüksek hız düzeyinin yüzde 70-80'ine denk gelen bir hızda aracı kullanmak, o otomobili tutumlu sürmek için en basit kural olarak nitelendirilir. Kabaca gaz pedalının altında ne kadar fazla boşluk bırakılırsa o kadar çok para cebinizde kalır ve sinir sisteminiz daha uzunca bir süre otomobil kullanabilmenize olanak tanır. Araç ne kadar hızlı giderse o kadar fazla rüzgar direnciyle karşılaşır ve yakıt tüketimi artar. Hız limitinden yalnızca 8 km/saat aşmak, yakıt tüketimini yüzde 23 artırır. Bazı araçlarda 130 km/saat hızdaki yakıt tüketimi 80 km/saate göre neredeyse iki kat daha fazladır.

■ Tatile çıkmadan önce yakıt tasarrufu için tavsiyelerinizi alabilir miyiz?

Tatile giderken ya da başka amaçla otomobil üzerine monte edilen portbagajın otomobilin aerodinamik yapısını olumsuz etkileyeceğinden yakıt tüketimini artıracaklarını aklınızdan çıkarmayın. Hız büyüdükçe hava direnci o oranda artacağı için portbagaj kullanıldığında yavaş gitmek göreceli olarak yakıt tasarrufu sağlayacaktır.

Klimanızı tutumlu kullanın. Klima tesisatı motora ek bir yük getirir ve kullanımı sırasında fazladan yakıt tüketir.

Açık camlarla yolculuk yapmak aracı neredeyse bir paraşüt gibi kullanmaya benzemektedir; yani ciddi bir hız kaybı ve yakıt tüketimine yol açar.

Otomobilde bulunan her türlü ek ağırlık yakıt tüketimini olumsuz etkiler. Tüketim artışı motor gücü düşük olan araçlarda daha belirgindir. Standart bir otomobilde her 100 kg fazlalık için 100 km'de 1 litre ek yakıt tüketildiği hesaplanmaktadır. Genleşen benzin havalandırma borusundan dışarıya akacağı için sıcak havada deponun ağızına kadar doldurulmaması gerektiği de aklınızda bulunsun.

■ Trafiğe Kayıtlı Otomobillerin Yakıt Cinsine Göre Dağılımı (2004-2012)

Dönemler	Benzin	Dizel	Otogaz	Bilinmeyen	Toplam
2004	4.062.486	252.629	793.081	292.244	5.400.440
2005	3.883.101	394.617	1.259.327	235.700	5.772.745
2006	3.838.598	583.794	1.522.790	195.810	6.140.992
2007	3.714.973	763.946	1.826.126	167.111	6.472.156
2008	3.531.763	947.727	2.214.661	102.478	6.796.629
2009	3.373.875	1.111.822	2.525.449	82.818	7.093.964
2010	3.191.964	1.381.631	2.900.034	71.242	7.544.871
2011	3.036.129	1.756.034	3.259.288	61.660	8.113.111
Şubat 2012	3.024.619	1.822.894	3.304.986	58.545	8.211.044